

SS

2067

ਸਲਾਨਾ ਪਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ
AGRICULTURE (Theory)

(Common for Humanities, Science and Agriculture Groups)

(Punjabi, Hindi and English Versions)

(Evening Session)

Time allowed : Three hours

Maximum marks : 60

(Punjabi Version)

- ਨੋਟ : (i) ਆਪਣੀ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ ਵਾਲੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ 065 ਜ਼ਰੂਰ ਦਰਜ ਕਰੋ ਜੀ ।
- (ii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਲੈਂਦੇ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਪੰਨੇ ਗਿਣ ਕੇ ਦੇਖ ਲਓ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਟਾਈਟਲ ਸਹਿਤ 30 ਪੰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਠੀਕ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਹਨ ।
- (iii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਪੰਨਾ/ਪੰਨੇ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।
- (iv) ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਸ਼ੀਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ । ਇਸ ਲਈ ਉੱਤਰ ਢੁਕਵੇਂ ਹੀ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਲਿਖਿਆ ਉੱਤਰ ਨਾ ਕੱਟੋ ।
- (v) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ।
- (vi) ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਤੇ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਲਾ ਦਿਉ ।
- (vii) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 10 ਇੱਕ-ਇੱਕ ਅੰਕ ਦੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 1-10 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ । ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 11 ਤੋਂ 20 ਦੋ-ਦੋ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 20-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ । ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 21 ਤੋਂ 25 ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 80-100 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ । ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 26 ਤੋਂ 28 ਪੰਜ-ਪੰਜ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 120-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੂਟ ਹੈ ।
- (viii) ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਚਿੱਤਰ ਬਣਾਓ ।
1. ਪੌਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹਵਾ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ ।
 2. ਦੋ ਖਰੀਫ਼ ਦੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ ।
 3. ਦੋ ਨਾਈਟਰੋਜਨ ਖਾਦਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ ।

4. ਗਾਂ ਦਾ ਗਰਭ ਕਾਲ ਦਾ ਕਿੰਨਾਂ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?
5. ਮੁੱਰਾ ਨਸਲ ਦੀਆਂ ਮੱਝਾਂ ਇਕ ਸੂਏ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾਂ ਦੁੱਧ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ?
6. ਬ੍ਰਾਇਲਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ?
7. ਫੁੱਲ ਦੇ ਨਰ ਭਾਗ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ?
8. ਬੈਰੀ ਫਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿਉ ।
9. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੰਸਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਐਨਜ਼ਾਈਮ ਕਿਥੇ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ?
10. ਭੇਡਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਮੁੰਨਦੇ ਹਨ ?
11. ਰੂੜੀ ਦੀ ਖਾਦ ਕਿਵੇਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?
12. ਰੇਤਲੀ ਮਿੱਟੀ ਉੱਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ ।
13. ਰੋਗੀ ਪਸ਼ੂ ਦੇ ਲੱਛਣ ਦੱਸੋ ।
14. ਛੋਟੇ ਚੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਾਲਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?
15. ਸਕੈਂਡਰੀ ਵਾਧਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
16. ਪੱਤੇ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ ।
17. ਹਵਾ ਰਾਹੀਂ ਪਰਾਗਣ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?
18. ਇੰਜਾਈਮ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
19. ਵਰਗਿਕੀ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ ।
20. ਪੌਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਕਸਿਜਨ ਦਾ ਕੀ ਕੰਮ ਹੈ ?
21. ਹਵਾ ਦੁਆਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਭੌਂ ਖੋਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?
22. ਨਦੀਨ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਕਰੋਗੇ ?
23. ਥਾਰਪਰਕਰ ਗਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਅਸਥਾਨ ਅਤੇ ਲੱਛਣ ਲਿਖੋ ।
24. ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ ।
25. ਇੱਕ ਬੀਜ ਪੱਤਰੀ ਤਣੇ ਅਤੇ ਦੋ ਬੀਜ ਪੱਤਰੀ ਤਣੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ ।

(3)

26. ਅਮਰੂਦ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਦਾ ਵਰਨਣ ਹੇਠ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਅਧੀਨ ਕਰੋ :

- (i) ਉੱਨਤ ਕਿਸਮਾਂ
- (ii) ਪੌਦੇ ਲਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਫਾਸਲਾ
- (iii) ਪੌਦੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ
- (iv) ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ
- (v) ਕੀੜੇ ਅਤੇ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ।

ਜਾਂ

ਅਨਾਜ ਦੇ ਭੰਡਾਰਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਅਨਾਜ ਦੇ ਉਚਿਤ ਭੰਡਾਰਣ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ-ਕਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ?

27. ਮੁਰਗੀਆਂ ਦੀ ਰਾਣੀਖੇਤ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਣ, ਲੱਛਣ ਅਤੇ ਰੋਕਥਾਮ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ ।

ਜਾਂ

ਦੁੱਧ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਰਨਣ ਕਰੋ ।

28. ਮਨੁੱਖ ਪਸ਼ੂਆਂ ਤੋਂ ਕਿਹੜੀ-ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ? ਮਰੇ ਹੋਏ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਕੀ ਲਾਭ ਹਨ ?

ਜਾਂ

ਖਰਗੋਸ਼ ਦੀ ਨਰ ਮੂਤਰ-ਜਨਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਚਿੱਤਰ ਬਣਾ ਕੇ ਵਰਨਣ ਕਰੋ ।

(Hindi Version)

ਨੋਟ : (i) अपनी उत्तर-पुस्तिका के मुख्य पृष्ठ पर विषय-कोड/पेपर-कोड वाले खाने में विषय-कोड/पेपर-कोड 065 अवश्य लिखें।

(ii) उत्तर-पुस्तिका लेते ही इसके पृष्ठ गिनकर देख लें कि इसमें टाइटल सहित 30 पृष्ठ हैं एवं सही क्रम में हैं।

(iii) उत्तर-पुस्तिका में खाली छोड़े गये पृष्ठ/पृष्ठों के पश्चात् हल किए गए प्रश्न/प्रश्नों का मूल्यांकन नहीं किया जायेगा।

(iv) कोई अतिरिक्त शीट नहीं मिलेगी। इसलिए उत्तर सटीक ही लिखें और लिखा हुआ उत्तर न काटें।

(v) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।

(vi) प्रत्येक प्रश्न का उत्तर समाप्त हो जाने के पश्चात् एक लाइन लगा दें।

(vii) प्रश्न नं. 1 से 10 एक-एक अंक के हैं, इनका उत्तर 1-10 शब्दों में लिखें। प्रश्न नं. 11 से 20 दो-दो अंकों के हैं, इनका उत्तर लगभग 20-30 शब्दों में लिखें। प्रश्न नं. 21 से 25 तीन-तीन अंक के हैं, इनका उत्तर लगभग 80-100 शब्दों में लिखें। प्रश्न नं. 26 से 28 पाँच-पाँच अंकों के हैं, इनका उत्तर लगभग 120-150 शब्दों में लिखें, इन प्रश्नों में आन्तरिक छूट है।

(viii) आवश्यकता अनुसार चित्र बनाइये।

1. पौधों को हवा और पानी से मिलने वाले दो तत्वों के नाम लिखें।
2. दो खरीफ की फसलों के नाम लिखो।
3. दो नाइट्रोजन खादों के नाम लिखें।
4. गाय के गर्भकाल की अवधि क्या है ?
5. मुरा नस्ल की भैंस एक प्रजनन में कितना दूध देती है ?
6. ब्रायलर किसे कहते हैं ?
7. फूल के नर भाग को क्या कहते हैं ?
8. बेरी फलों के दो उदाहरण दीजिए।
9. प्रकाश संश्लेषण में जरूरी एन्जाइम कहां पाए जाते हैं ?
10. भेड़ों के बाल क्यों काटे जाते हैं ?
11. रूड़ी की खाद कैसे तैयार की जाती है ?
12. रेतीली मिट्टी पर नोट लिखें।
13. रोगी पशु के लक्षण बताएं।
14. छोटे चूजों को कैसे पाला जाता है ?
15. सेकेण्डरी वृद्धि से क्या भाव है ?
16. पत्ते के भागों के नाम बताओ।
17. हवा द्वारा परागण कैसे होता है ?
18. एन्जाइम से क्या अभिप्राय है ?
19. वर्मिकी की परिभाषा दो।
20. पौधों में आक्सिजन का क्या कार्य है ?

21. भूमि को हवा से होने वाले क्षरण से कैसे बचाया जा सकता है ?
22. नदीन का कन्ट्रोल आप कैसे करेंगे ?
23. थारपरकर गाय के मूल स्थान और लक्षण लिखो।
24. पशु पालन पर नोट लिखें।
25. एक बीज-पत्री तने और दो-बीज पत्री तने में अन्तर स्पष्ट कीजिए।
26. अमरुद की खेती का वर्णन निम्नलिखित शीर्षकों के अधीन कीजिए :
 - (क) उन्नत किस्में
 - (ख) पौधे लगाने का समय तथा फासला
 - (ग) पौधे तैयार करने का ढंग
 - (घ) उर्वरकों का प्रयोग
 - (ङ) कीटों तथा रोगों की रोकथाम।

अथवा

अनाज के भण्डारण से क्या अभिप्राय है ? अनाज के उचित भण्डारण के लिए कौन-कौन सी बातों का ध्यान रखना चाहिए ?

27. मुर्गियों की रानीखेत बीमारी के कारण, लक्षण तथा रोकथाम का वर्णन कीजिए।

अथवा

दूध की संभाल का विस्तार से वर्णन कीजिए।

28. मनुष्य पशुओं से कौन-कौन सी वस्तुएं प्राप्त करता है ? मृत पशुओं से क्या लाभ हैं ?

अथवा

खरगोश की नर मूत्र-जनन प्रणाली का चित्र बनाकर वर्णन कीजिए।

(English Version)

- Note : (i) You must write the subject-code/paper-code 065 in the box provided on the title page of your answer-book.*
- (ii) Make sure that the answer-book contains 30 pages (including title page) and are properly serialed as soon as you receive it.*
- (iii) Question/s attempted after leaving blank page/s in the answer-book would not be evaluated.*

- (iv) *No extra sheet will be given. Write answer to the point. Do not strike the written answer.*
- (v) *All questions are compulsory.*
- (vi) *Draw a line at the end of the answer to each question.*
- (vii) *Question No. 1 to 10 are of the one mark each and answer to be given within 1-10 words. Question No. 11 to 20 are of the two mark each and answer to be given within 20-30 words. Question No. 21 to 25 are of the three marks each and answer to be given within 80-100 words. Question No. 26 to 28 are of five marks each and answer to be given within 120-150 words, there is internal choice also.*
- (viii) *Draw diagrams where necessary.*

1. Write two nutrients obtained by plants from air and water.
2. Write the name of two Kharif crops.
3. Write names of two Nitrogen containing fertilizers.
4. Write the gestation period of cow.
5. How much milk is given by a Murrah breed of buffalo in one lactation period?
6. What is Broiler?
7. Name the male part of flower.
8. Give example of two Berry type fruits.
9. Where the essential enzymes are present during Photosynthesis?
10. Why shearing of sheep is done?
11. How well rotten Farmyard manure can be prepared?
12. Write a note on Sandy soil.
13. Write the symptoms of ill animal.
14. Write about rearing of chicks.
15. What is meant by Secondary Growth?

16. Write the name of parts of a leaf?
17. How air help in pollination?
18. What is meant by Enzyme?
19. Define Taxonomy.
20. What is the role of Auxin in plants?
21. How air erosion of land can be controlled?
22. How will you control weeds in a field?
23. Write the place of origin and characteristics of Tharparkar breed of cow.
24. Write the note on livestock farming?
25. What are the differences between Monocot stem and Dicot stem?
26. Describe the cultivation of Guava under the following headings:
 - (i) Improved varieties
 - (ii) Time of sowing and distance
 - (iii) Method of propagation
 - (iv) Use of fertilizers
 - (v) Control of pests and diseases.

or

What do you mean by Grain Storage? During Grain Storage what precautions are kept in mind?

27. Describe the causes, symptoms and control of Ranikhet disease of Poultry?

or

Describe in detail the handling of Milk.

28. Which are the products that human getting from animals? What are the benefits of dead animals?

or

Describe the male Urino-genital System of Rabbit with the help of diagram.